

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 grudnia 2015 roku – znak (...) - 2015 - Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ponownie ustalił kapitał początkowy J. C. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, jako wariant najkorzystniejszy, został ustalony z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z lat 1966 – 1975 i wyniósł 44,61 %. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru (44,61 %) przez kwotę bazową w wysokości 1220,89 zł. Podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła więc 544,64 zł. Ustalając kapitał początkowy organ rentowy uwzględnił na dzień 1 stycznia 1999 roku staż pracy wnioskodawcy obejmujący 11 lat,

6 miesięcy i 18 dni okresów składkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł dla J. C. 57,45 %. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osoby w wieku 62 lat przyjęto w wymiarze 209 miesięcy. Wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 52.197,75 zł.

/decyzja – k. 35 – 39 plik II akt ZUS/

Odwołanie od ww. decyzji w dniu 29 grudnia 2015 roku wniósł J. C., wnosząc o jej zmianę, poprzez ponowne obliczenie kapitału początkowego z uwzględnieniem okresów zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) – Ruch od 9 lipca 1971 roku do 24 sierpnia 1971 roku oraz z uwzględnieniem rzeczywistego wynagrodzenia otrzymywanego za pracę w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w Ł. w okresie od 22 czerwca 1972 roku do 12 maja 1978 roku.

/odwołanie – k. 2 – 4/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 27 stycznia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy wskazał ponadto, że do ustalenia stażu pracy wnioskodawcy nie uwzględnił zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) – Ruch od 9 lipca 1971 roku do 24 sierpnia 1971 roku, ponieważ wnioskodawca nie przedłożył świadectwa pracy za ten okres, a jedynie zaświadczenie, z którego wynika, że był zatrudniony jako sprzedawca rejonowy. Zdaniem organu rentowego zaświadczenie to nie jest dokumentem wystarczającym dla zaliczenia spornego okresu, ponieważ z jego treści nie wynika, jaki rodzaj umowy łączył wnioskodawcę ze spółdzielnią ani jaki był wymiar czasu pracy. W odniesieniu do okresu zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w Ł., organ rentowy wskazał, że uwzględnił zarobki wskazane za okres od 1976 roku do 1978 roku

w zaświadczeniu przesłanym przez Zakład Usług (...) w Ł., a za okres od 22 czerwca 1972 roku do 31 grudnia 1975 roku kwoty najniższego wynagrodzenia. Organ rentowy nie uwzględnił złożonych przez wnioskodawcę angaży oraz umowy o pracę za okres od 1972 do 1975 roku wystawionych przez Miejskie Przedsiębiorstwo (...), gdyż wskazano na nich wynagrodzenie stawką godzinową, a wnioskodawca nie przedłożył dokumentów potwierdzających faktycznie przepracowaną liczbę godzin w spornym okresie. ZUS wskazał również, że decyzją z dnia 18 stycznia 2016 roku ponownie ustalono kapitał początkowy, przyjmując wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 46,71 % ustalony z tych samych lat, co spowodowało również przeliczenie emerytury, które nastąpiło decyzjami z dnia 8 grudnia 2015 roku oraz 21 stycznia 2016 roku.

/odpowiedź na odwołanie – k. 6 – 7/

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania, natomiast wnioskodawca poparł je, precyzując, że wnosi o uwzględnienie przy wyliczeniu kapitału początkowego wynagrodzenia, które otrzymywał

w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w Ł. według stawki godzinowej. Wnioskodawca wniósł o wyliczenie wysokości kapitału początkowego zgodnie ze złożonym przez ZUS do akt obliczeniem hipotetycznej wysokości kapitału

początkowego i emerytury w oparciu o poświadczone kopie umowy i angaży z akt osobowych z Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa (...)

w Ł., przyjmującym w miejsce minimalnego wynagrodzenia - stawki godzinowe.

/stanowiska stron: e-protokół z dnia 25 maja 2016 roku – 00:01:39 – 00:01:57 i 00:01:57 – 00:11:47 – płyta – k. 36;
e-protokół z dnia 10 października 2016 roku – 00:00:48 – 00:02:37 – płyta – k. 58/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. C. urodził się w dniu (...).

/okoliczność bezsporna, a nadto: wniosek o ustalenie kapitału początkowego – k. 1 plik II akt ZUS/

W dniu 16 października 2015 roku wnioskodawca złożył wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego.

/okoliczność bezsporna, a nadto: wniosek o ustalenie kapitału początkowego – k. 87 - 100 plik I akt ZUS/

Decyzją z dnia 11 czerwca 2015 roku – znak (...) - 2015 - Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił kapitał początkowy J. C. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, jako wariant najkorzystniejszy, został ustalony z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z lat 1966 – 1975 i wyniósł 29,52 %. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru (29,52 %) przez kwotę bazową w wysokości 1220,89 zł. Podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła więc 360,41 zł. Ustalając kapitał początkowy organ rentowy uwzględnił na dzień 1 stycznia 1999 roku staż pracy wnioskodawcy obejmujący 11 lat,

6 miesięcy i 18 dni okresów składkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł dla J. C. 57,45 %. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osoby w wieku 62 lat przyjęto w wymiarze 209 miesięcy. Wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 46.441,89 zł.

/ okoliczność bezsporna, a nadto: decyzja – k. 15 - 20 plik II akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 2 grudnia 2015 roku – znak (...) - 2015

- Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ponownie ustalił kapitał początkowy J. C. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, jako wariant najkorzystniejszy, został ustalony z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z lat 1966 – 1975 i wyniósł 44,61 %. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru (44,61 %) przez kwotę bazową w wysokości 1220,89 zł. Podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła więc 544,64 zł. Ustalając kapitał początkowy organ rentowy uwzględnił na dzień 1 stycznia 1999 roku staż pracy wnioskodawcy obejmujący 11 lat, 6 miesięcy i 18 dni okresów składkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł dla J. C. 57,45 %. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osoby w wieku 62 lat przyjęto w wymiarze 209 miesięcy. Wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 52.197,75 zł. Organ rentowy do ustalenia stażu pracy wnioskodawcy uwzględnił zarobki wskazane za okres od 1976 roku do 1978 roku w zaświadczeniu przesłanym przez Zakład Usług (...) w Ł., a za okres od 22 czerwca 1972 roku do 31 grudnia 1975 roku kwoty najniższego wynagrodzenia. Organ rentowy nie uwzględnił złożonych przez wnioskodawcę angaży oraz umowy o pracę za okres od 1972 do 1975 roku wystawionych przez Miejskie Przedsiębiorstwo (...), gdyż wskazano na nich wynagrodzenie stawką godzinową, a wnioskodawca nie przedłożył dokumentów potwierdzających faktycznie przepracowaną liczbę godzin w spornym okresie

/okoliczność bezsporna, a nadto: decyzja – k. 35 – 39 plik II akt ZUS/

Decyzją z dnia 8 grudnia 2015 roku – znak (...) – Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 6 października 2015 roku, przyznał wnioskodawcy emeryturę od dnia 1 maja 2015 roku, tj. od daty nabycia prawa do emerytury.

/okoliczność bezsporna, a nadto: decyzja – k. 127 plik I akt ZUS/

Decyzją z dnia 18 stycznia 2016 roku – znak (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z urzędu ponownie ustalił kapitał początkowy J. C. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, jako wariant najkorzystniejszy, został ustalony z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z lat 1966 – 1975 i wyniósł 46,71 %. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru (46,71 %) przez kwotę bazową w wysokości 1220,89 zł. Podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła więc 570,28 zł. Ustalając kapitał początkowy organ rentowy uwzględnił na dzień 1 stycznia 1999 roku staż pracy wnioskodawcy obejmujący 11 lat,

6 miesięcy i 18 dni okresów składkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł dla J. C. 57,45 %. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osoby w wieku 62 lat przyjęto w wymiarze 209 miesięcy. Wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 53.000,59 zł, co spowodowało również przeliczenie emerytury, które nastąpiło decyzją z dnia 21 stycznia 2016 roku.

/okoliczność bezsporna, a nadto: decyzja – k. 45 - 49 plik II akt ZUS, decyzja – k. 133 plik I akt ZUS/

W okresie od 4 lipca 1966 roku do 1 lipca 1971 roku wnioskodawca był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w K. na stanowisku elektromontera w pełnym wymiarze czasu pracy.

/okoliczności bezsporne, a nadto: świadectwo pracy i zaświadczenie – k. 15 – 17 plik I akt ZUS/

Wnioskodawca w okresie od 23 października 1968 roku do 16 października 1970 roku odbywał zasadniczą służbę wojskową.

/okoliczności bezsporne, a nadto: książeczka wojskowa – k. 31 – 33 plik I akt ZUS/

W okresie od 9 lipca 1971 roku do 24 sierpnia 1971 roku wnioskodawca pracował w (...) Spółdzielni (...) – Ruch jako sprzedawca rejonowy na podstawie umowy agencji.

/zaświadczenie – k. 23 plik I akt ZUS, akta osobowe – koperta – k. 29/

W okresie od 7 października 1971 roku do 3 czerwca 1972 roku wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku elektromontera w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w Ł.

/okoliczności bezsporne, a nadto: świadectwo pracy i zaświadczenie – k. 19 - 20 plik I akt ZUS/

W okresie od 22 czerwca 1972 roku do 12 maja 1978 roku wnioskodawca był zatrudniony w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...)

w Ł. (wcześniej Miejskie Przedsiębiorstwo (...) w Ł.) w pełnym wymiarze czasu pracy. Otrzymywał wynagrodzenie ustalone wg stawki godzinowej w wysokości:

- 8,50 zł za godzinę wg VII kategorii zaszeregowania oraz prawo do premii i dodatek za pracę w szkodliwych warunkach od dnia 22 czerwca 1972 roku;

- 9,50 zł za godzinę wg VIII kategorii zaszeregowania od dnia 1 sierpnia 1973 roku;

- 10,50 zł za godzinę wg IX kategorii zaszeregowania od dnia 2 listopada 1973 roku;
- 15,60 zł za godzinę wg IX kategorii zaszeregowania od dnia 1 października 1974 roku oraz prawo do premii zgodnie z zakładowym regulaminem zaszeregowania;
- 17,00 zł za godzinę wg IX kategorii zaszeregowania od dnia 1 listopada 1977 roku oraz prawo do premii zgodnie z zakładowym regulaminem premiowania

/ świadectwo pracy – k. 25 plik I akt ZUS, angaże: - k. 103 – 111 plik I akt ZUS, akta osobowe – k. 14/

Z okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w Ł. nie zachowała się pełna dokumentacja płacowa. Zachowały się jedynie dane o części wynagrodzeń, które otrzymywał wnioskodawca, pracując w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w Ł. w latach 1976 – 1978:

- za rok 1976: Maj – 4.837 zł, Czerwiec – 4.683 zł, L. - 4.839 zł, Sierpień- 4.761 zł, Wrzesień – 4.425 zł;
- za rok 1977: Kwiecień – 3.369 zł, Maj - 4.300 zł, Czerwiec 3.680 zł, L. 5.187 zł, Sierpień- 4.081 zł, Listopad – 6.479 zł, Grudzień- 4.610 zł;
- za rok 1978: Styczeń 4.193 zł.

/zaświadczenie – k. 103 plik I akt ZUS; akta osobowe – k. 14/

W zachowanych aktach osobowych wnioskodawcy ze spornego okresu brak jest informacji dotyczącej zasad obliczania i wysokości premii oraz dodatku za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia.

/okoliczność bezsporna/

Organ rentowy ustalił staż pracy wnioskodawcy w wymiarze 11 lat, 6 miesięcy i 18 dni obejmującego okresy składkowe.

/okoliczność bezsporna/

Hipotetyczna wysokość wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego J. C. na dzień 1 stycznia 1999 roku, obliczonego z 10 kolejnych lat kalendarzowych od 1968 roku – 1977 roku, przy uwzględnieniu stawki godzinowej, ustalonej na podstawie angaży wystawionych przez Wojewódzkie Przedsiębiorstwo (...) i Mieszkaniowej w Ł. (wcześniej Miejskie Przedsiębiorstwo (...) i Mieszkaniowej w Ł.) wyniosłaby 61,83%. Wysokość wynagrodzenia w zależności od obowiązującej stawki godzinowej wyniosłaby w poszczególnych okresach:

- w okresie od 22.06.1972 r. do 31.12.1972 r. - 1234 godziny x 8,50 zł = 10.489,00 zł;
- w okresie od 01.01.1973 r. do 31.07.1973 r. – 1364 godziny x 8,50 zł = 11.594,00 zł;
- w okresie od 01.08.1973 r. do 31.10.1973 r. – 606 godziny x 9,90 zł = 5.757,00 zł;
- w okresie od 2.11.1973 r. do 31.12.1973 r. – 374 godziny x 10,50 zł = 3.927,00 zł;
- w okresie od 01.01.1974 r. do 30.09.1974 r. – 1746 godzin x 10,50 zł = 18.333,00 zł;
- w okresie od 01.10.1974 r. do 31.12.1974 r. – 582 godziny x 15,60 zł = 9.079,20 zł;
- w okresie od 01.01.1975 r. do 31.12.1975 r. - 2338 godziny x 15,60 zł = 36.472,80 zł;
- w okresie od 01.01.1976 r. do 30.04.1976 r. i od 01.10.1976 r. do 31.12.1976 r. – 1380 godzin x 15,60 zł = 21.528,00 zł;

- w okresie od 01.01.1977 r. do 31.03.1977 r. i od 01.09.1977 r. do 31.10.1977 r. – 982 godzin x 15,60 zł = 15.319,20 zł;
- w okresie od 01.02.1978 r. do 12.05.1978 r. - 666 godzin x 17,00 zł -11.322,00 zł.

Tak ustalony kapitał początkowy, z uwzględnieniem wskaźnika w wysokości 61,83 %, wyniósłby na dzień 1 stycznia 1999 roku – 58.766,62 zł, a wysokość emerytury obliczona w oparciu o tak ustalony kapitał początkowy wynosi od dnia 1 maja 2015 roku – 922,37 zł, a po waloryzacji od dnia 1 marca 2016 roku – 924,58 zł.

Przy tak ustalonym wyliczeniu organ rentowy nie uwzględnił okresu zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) – Ruch.

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto:

- w 1968 roku – dochód w wysokości 12.466,00 zł i wwpw – 59,19 %;
- w 1969 roku – dochód w wysokości 0 zł i wwpw – 0 %;
- w 1970 roku – dochód w wysokości 3010,00 zł – wwpw 44,89 %;
- w 1971 roku – dochód w wysokości 15466,00 zł – wwpw 65,59 %;
- w 1972 roku – dochód w wysokości 18915,00 zł – wwpw 62,82 %;
- w 1973 roku – dochód w wysokości 21278,00 zł – wwpw 63,37 %;
- w 1974 roku – dochód w wysokości 27412,20 zł – wwpw 71,72 %;
- w 1975 roku – dochód w wysokości 36472,80 zł – wwpw 77,67 %;
- w 1976 roku – dochód w wysokości 45073,00 zł – wwpw 87,74 %;
- w 1977 roku – dochód w wysokości 47025,20 zł – wwpw 85,26 %

/okoliczności bezsporne, a nadto: pismo procesowe z dnia 23 września 2016 roku – k. 41 – 41 verte; hipotetyczne wyliczenie – k. 41 – 52 verte/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Łodzi dokonał na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych. Sąd oparł się w szczególności na zachowanych aktach osobowych wnioskodawcy, dokumentach ze spornego okresu zatrudnienia (angaże, świadectwa pracy i inne) oraz hipotetycznym wyliczeniu wysokości kapitału początkowego dokonany przez ZUS.

Wnioskodawca nie kwestionował wyliczenia wysokości kapitału początkowego dokonanego przez ZUS przy uwzględnieniu stawki godzinowej wynagrodzenia otrzymywanego w okresie zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w Ł. oraz bez uwzględnienia okresu zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) – Ruch (pismo procesowe – k. 55).

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 887 ze zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2).

Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (art. 174 ust. 1 ww. ustawy).

Jak stanowi art. 174 ust. 2 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 ww. przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Natomiast ust. 7 art. 174 stanowi, że do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku.

Ustęp 8 analizowanego przepisu stanowi zaś, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego

i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku według określonego w ustawie wzoru. Wartość współczynnika, obliczonego na podstawie ust. 8, w zależności od płci, wieku ubezpieczonego oraz stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 r., przedstawiona jest w tabeli, stanowiącej załącznik do ustawy (ust. 13).

Jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesięcy tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu (ust. 3b).

Średnie trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy, co wynika z Komunikatu Prezesa Głównego Urzędu statystycznego z dnia 25 marca 1999 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (M.P. 1999 nr 12 poz. 173).

Organ rentowy do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjął 11 lat, 6 miesięcy i 18 dni okresów składkowych, czego wnioskodawca ostatecznie nie kwestionował.

Do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 r. (art. 174 ust. 7).

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez

zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym złożono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Powołany ust. 6 stanowi, że na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie z ust. 4 i ust. 5 art. 15 ustawy w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu,
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty oraz
- 4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%.

Natomiast w myśl art. 16 cytowanej ustawy przy ustalaniu kolejnych 10 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1 i 2, przyjmuje się lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu.

Organ rentowy po wpłynięciu wniosku ubezpieczonego dokonał ponownego przeliczenia kapitału początkowego.

Kwestię ponownego ustalania kapitału początkowego reguluje art. 175 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114.

Zgodnie zaś z art. 114 ust. 1, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Przytoczone zasady postępowania – w świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 roku w sprawie o sygn. akt III UZP 2/03 (OSNP 2003/14/338) - tak przy ustalaniu prawa do świadczenia, jak i jego przeliczaniu, pozwalają na ogólną uwagę, że zamiarem ustawodawcy było umożliwienie ubezpieczonym dokonanie wyboru, w ramach prawa, najkorzystniejszego z ich punktu widzenia okresu, z którego podstawa wymiaru składek ubezpieczeniowych, będzie stanowić podstawę wymiaru świadczenia.

Według § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U.

z 2011 roku, nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Należy podkreślić, że Sąd nie jest związany ograniczeniami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art. 473 k.p.c.

i sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

Wskazana regulacja § 21 ust. 1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza jednak, aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak stanowi m. in. teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r. - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997r. - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 - III Aur 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III Aur 294/93, PS - wkład. 1994/3/6).

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej z okresami zatrudnienia wnioskodawcy, co dało Sądowi podstawę do oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji w świetle zarzutów ubezpieczonego.

Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać

w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego. Chodzi tutaj o umowy pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

Kwestią sporną w rozpoznawanej sprawie było nieuwzględnienie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych przy obliczaniu kapitału początkowego wnioskodawcy wynagrodzenia z okresu zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w Ł. na podstawie stawki godzinowej wskazanej w kolejnych angażach, tylko kwoty najniższego wynagrodzenia za okres od 22 czerwca 1972 roku do 31 grudnia 1975 roku oraz jedynie tych kwot za okres od 1976 do 1978 roku wskazanych w zaświadczeniu przesłanym przez Zakład Usług (...) w Ł..

Wnioskodawca wnosił zaś o ponowne obliczenie kapitału początkowego

z uwzględnieniem rzeczywistego wynagrodzenia otrzymywanego za pracę w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w Ł. w okresie od

22 czerwca 1972 roku do 12 maja 1978 roku.

Zdaniem organu rentowego brak jest możliwości wyliczenia faktycznego wynagrodzenia wnioskodawcy na podstawie stawek godzinowych z angaży ze spornego okresu, z uwagi na brak informacji dotyczących ilości przepracowanych przez niego godzin.

Sąd Okręgowy stoi jednak na stanowisku, że dla potrzeb obliczenia wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, w przypadku nieudowodnienia przez osobę ubezpieczoną (za pomocą dostępnych w postępowaniu sądowym środków dowodowych) wysokości podstawy wymiaru składek ubezpieczeniowych (wysokości rzeczywistego otrzymywanego wynagrodzenia) w danym roku lub w określonych latach - należy przyjmować pod warunkiem znajomości stawki godzinowej - dla niewątpliwie udowodnionego okresu ubezpieczenia w danym czasie, a więc zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy - wynagrodzenie wyliczone przez przyjęcie wysokości dziennej normy czasu pracy obowiązującej w tym okresie, przy uwzględnieniu niewątpliwie otrzymywanych dodatków i premii.

W ocenie Sądu Okręgowego zachowane w aktach osobowych J. C. angaże z okresu od 22 czerwca 1972 roku do 12 maja 1978 roku, a więc z całego okresu zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w Ł., zawierające informację o przyznanym wynagrodzeniu w oparciu o stawkę godzinową zgodną z kategorią zaszeregowania, dają podstawę do ustalenia wysokości stałych składników wynagrodzenia wnioskodawcy w tym spornym okresie.

Nie ma wątpliwości, że wnioskodawca był zatrudniony w okresie od 22 czerwca 1972 roku do 12 maja 1978 roku w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) i Mieszkaniowej w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy, a zatem dysponując ww. dokumentacją osobową wnioskodawcy, należy uwzględnić jako wynagrodzenie iloczyn stawki godzinowej w wysokości wynikającej z powołanych angaży i 46 godzinnego tygodnia pracy.

Wskazać w tym miejscu należy, że dostępny materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie, czy wnioskodawcy wypłacane były premie i dodatki, a jeśli tak, to w jakiej wysokości, ale wnioskodawca nie wnosił o uwzględnienie tych składników wynagrodzenia, gdyż jak sam przyznał w odwołaniu nie potrafi ich udokumentować.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe miało na celu ustalić taką wysokość wynagrodzenia, jaką wnioskodawca niewątpliwie otrzymywał. Sąd ma przy tym na względzie powszechnie znane trudności w dokumentowaniu nie tylko wysokości wynagrodzenia, ale nawet samego zatrudnienia w latach odległych od daty wniosku, związane z brakiem dokumentów (te podlegały bowiem niszczeniu po upływie określonego czasu), czy wręcz likwidacją zakładów pracy.

Organ rentowy dokonał stosownego hipotetycznego wyliczenia wysokości wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego J. C., przy uwzględnieniu wynagrodzeń przyjętych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych do ustalenia kapitału początkowego, nie będących przedmiotem sporu, a także przy uwzględnieniu wynagrodzeń wyliczonych na podstawie angaży zachowanych ze spornego okresu zatrudnienia, bez premii i dodatków.

Wobec dokonanej w toku postępowania przez J. C. zmiany roszczenia, na marginesie jedynie należy zaznaczyć, że w ocenie Sądu brak jest podstaw do uwzględnienia okresów zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) – Ruch od 9 lipca 1971 roku do 24 sierpnia 1971 roku, ponieważ wnioskodawca nie udowodnił, jaki był wymiar czasu pracy, wysokość wynagrodzenia.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że wartość kapitału początkowego J. C. na dzień 1 stycznia 1999 roku wynosi 58.766,62 zł przy uwzględnieniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 61,83%.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego oraz wypożyczyć akta ZUS

7 listopada 2016 roku

M.U.